

підходами к формированию и развитию педагогического мастерства с учетом общеевропейских, отечественных и региональных стандартов, разнообразием условий и факторов профессионального роста педагога.

Ключевые слова: повышение квалификации, последипломное педагогическое образование, педагогическое мастерство, методическое мастерство, педагогическое творчество, самообразование.

Basarab N. J.

IMPROVEMENT OF PROFESSIONAL SKILLS AS A FACTOR
IN THE DEVELOPMENT OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS' PEDAGOGICAL SKILLS

The article is devoted to the problem of the development of primary school teachers' pedagogical skills in the system of postgraduate pedagogical education, aimed at the improvement of their professional level. The problem of pedagogical skills is constantly in sight of Ukrainian scholars. Its special role is to open up prospects for development for every child, to show them the areas in which they can come into their own, achieve great success, and draw strength from this source, so that the harmony of a personality in general becomes full, rich, and unique.

The quality of teaching and educational process at schools depends primarily on the teacher's theoretical training, their pedagogical and methodological skills. A true teacher is always learning, developing, gets acquainted with the advances in psychological and pedagogical disciplines and with methods used for their teaching, they are open for exchange of experience with their colleagues (after all, primary school teachers have always performed various functions: of a teacher, educator, psychologist, etc.). Teachers today face new tasks which are characterized by new approaches to the formation and development of pedagogical skills, taking into account the European, national, and regional standards, by the introduction of new individually differentiated and person-centered forms of professional development, and by the diversification of conditions and factors related to teachers' professional growth.

Key words: improvement of professional skills, postgraduate pedagogical education, pedagogical skills, methodological skills, pedagogical creativity, self-education.

Рецензент: Слюсаренко Н. В.

УДК 37.035:316.46:37.091.212:377

Бортнікова О. В.*

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИХОВАННЯ АДАПТИВНОГО СТИЛЮ ЛІДЕРСТВА
У СТУДЕНТІВ УЧИЛИЩ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

У статті виокремлюються педагогічні умови виховання лідерського стилю у студентів училищ культури і мистецтва: формування готовності суб'єктів освітнього процесу училищ культури і мистецтва до виховання у студентів адаптивного стилю лідерства; наповнення виховних заходів, програм навчальних дисциплін українознавчим, національнокультурним і патріотичним змістом, що підкреслює визначальну роль лідера в державотворчому й культуротворчому процесах; створення виховних ситуацій для апробації студентом училища культури і мистецтва різних лідерських стилів з позиції керівника художнього колективу. Розкривається зміст і шляхи реалізації педагогічних умов виховання адаптивного стилю лідерства у студентів училищ культури і мистецтва.

Ключові слова: педагогічні умови, адаптивний стиль лідерства, студенти училищ культури і мистецтва, лідер, лідерство, культура, мистецтво, форми і методи виховної роботи зі студентами училищ культури і мистецтва.

В умовах викликів ХХІ століття – війн і терористичних загроз, екологічних проблем, голоду, моральної кризи й розгортання процесів світової інтеграції та глобалізації –

*© Бортнікова О. В.

постає потреба зміни парадигми освіти. Усе більшої ваги й значення у процесі підготовки фахівців набувають питання не тільки передання знань, формування умінь і навичок, а й виховання особистості на засадах загальнолюдських і національних цінностей. Важливою у зв'язку з посиленням мобільності людини в соціокультурному та економічному просторі є проблема виховання у фахівців культури і мистецтва організаторських навичок, управлінських здатностей, стилів впливу на оточення, застосування яких забезпечує досягнення бажаної мети в найкоротші терміни з максимальним ефектом, не порушуючи при цьому гармонію стосунків у мистецькому колективі, яка є необхідною умовою продуктивного творчого процесу.

Для цього майбутній фахівець у галузі культури і мистецтва має знати й оволодіти різними стилями впливу на оточення (членів художніх, творчих колективів) і культивувати у взаємодії з ними ті, які найбільше відповідають усім змінним конкретної ситуації. Тому у студентів училищ культури і мистецтва потрібно виховувати адаптивний стиль лідерства, який розуміється нами як інтегративне особистісне утворення студента освітнього рівня «молодший спеціаліст» училища культури і мистецтва, що включає мотив високих досягнень, сильну волю, знання в галузі лідерології, фахові знання, інтеріоризовані загальнолюдські, національні й естетичні цінності, комунікативні й організаторські навички, розвинену креативність, здатність до маніфестації престижу власної персони, застосування адекватних ситуаціям способів управлінського впливу мистецьким, художнім колективом, його згуртування з метою ефективної реалізації групових завдань. Для виховання цього інтегративного психологічного утворення потрібно забезпечити обставини, що максимально сприятимуть досягненню педагогічних цілей.

В українській та зарубіжній психологічній і педагогічній науці приділялась увага вивченню питань виховання лідерських якостей студентів, учнівської молоді, розвитку лідерського потенціалу особистості. Так, серед зарубіжних учених можна виділити А. Адлера, К. Агріса, Е. Богардуса, Е. Берна, А. Вендова, В. Гончарова, Е. Ейнарсена, О. Євтихова, М. Кетс де Вріс, Р. Кеттела та інших. Останніми роками в Україні було написано значну кількість статей та дисертаційних досліджень з цієї проблематики. Серед національних педагогів, що розробляли теоретичні й методичні засади виховання лідерських якостей, потрібно відзначити Д. Алфімова (виховання лідерських якостей школярів), С. Білецького (сутність і структура поняття адаптивний стиль лідерства), О. Василькову (неформальне лідерство в учнівській групі ПТУ), Б. Головешко (педагогічні умови формування лідерських якостей у майбутніх фахівців з адміністративного менеджменту у вищому навчальному закладі), О. Давидову (виховання різних стилів лідерства у студентів аграрних закладів освіти), О. Косенчук (формування лідерських якостей старшокласників у позаурочній діяльності), Ю. Краценка (виховання лідерських якостей майбутніх учителів у системі студентського самоврядування), О. Маковського (формування лідерських якостей офіцерів), Н. Мараховську (педагогічні умови формування лідерських якостей майбутніх учителів у процесі навчання дисциплін гуманітарного циклу), В. Мороза (організаційно-педагогічні умови формування лідерських якостей студентів вищих навчальних закладів у процесі діяльності органів студентського самоврядування) А. Семенова (формування лідерських якостей молодших школярів засобами рухливих ігор), Р. Сопівника (формування лідерських якостей майбутніх фахівців агропромислової галузі), Г. Тітова (підготовка майбутніх учителів фізичної культури до формування спортивних лідерських якостей в учнів основної школи), В. Ягоднікову (формування лідерських якостей старшокласників в особистісно орієнтованому виховному процесі загальноосвітньої школи) та інші.

Мета статті полягає у виокремленні, розкритті змісту та обґрунтуванні шляхів реалізації педагогічних умов виховання адаптивного стилю лідерства у студентів училищ культури і мистецтва.

Під педагогічними умовами виховання адаптивного стилю лідерства у студентів

училищ культури і мистецтва будемо розуміти обставини, від яких залежить успішне досягнення означеної педагогічної мети. Реалізація відповідних педагогічних умов оптимізує процес формування й розвитку всіх складових такого інтегративного особистісного утворення, як адаптивний стиль лідерства студентів училищ культури і мистецтва.

Для виокремлення педагогічних умов виховання адаптивного стилю лідерства у студентів нами проаналізовано низку праць, присвячених темам, дотичним до обраної нами теми дослідження. Різні автори виділяють низку педагогічних умов, що впливають на процес розкриття їх лідерського потенціалу, розвитку і формування лідерських якостей, управлінської культури, організаторських навичок тощо. Беручи до уваги наукові праці за напрямком дослідження, ураховуючи особливості сучасної педагогічної практики та наш особистий досвід роботи в системі закладів вищої освіти культури і мистецтва, наведемо ті педагогічні умови, від яких, ймовірно, може залежати процес виховання адаптивного стилю лідерства у студентів училищ культури й мистецтва, а саме:

- 1) формування готовності суб'єктів освітнього процесу училищ культури і мистецтва до виховання у студентів адаптивного стилю лідерства;
- 2) урахування особливостей і розвиток мотивації лідерства старшокласників;
- 3) створення стимулювального і розвивального середовища з використанням інтерактивних форм роботи (КТС, тренінги, рольові ігри);
- 4) створення гуманних відносин суб'єктів виховання [5];
- 5) наповнення виховних заходів, програм навчальних дисциплін українознавчим, національно-культурним і патріотичним змістом, що підкреслює визначальну роль лідера в державотворчому й культуротворчому процесах;
- 6) формування лідерської позиції на засадах особистісно зорієнтованого виховання;
- 7) забезпечення у виховному процесі можливостей для виявлення лідерської поведінки, зокрема завдяки участі в студентському самоврядуванні;
- 8) стимулювання рефлексивного ставлення до процесу розвитку лідерських якостей і вмінь [1];
- 9) набуття досвіду лідерства у процесі практичного навчання [2];
- 10) створення виховних ситуацій для апробації студентом училища культури і мистецтва різних лідерських стилів з позиції керівника художнього колективу;
- 11) організація цілеспрямованого процесу поступового формування управлінської компетентності з урахуванням навчальних стандартів і результатів педагогічного моніторингу розвитку професійної компетентності;
- 12) високий рівень педагогічної культури викладацького складу, що забезпечує суб'єкт-суб'єктні взаємодії під час підготовки у вищому навчальному закладі [3];
- 13) мотивація студентів до лідерства;
- 14) забезпечення готовності наставників до формування в студентів лідерських якостей;
- 15) формування громадської думки, яка стимулює лідерську поведінку студентів;
- 16) розвиток дієвих форм студентського самоврядування;
- 17) теоретична підготовка студентів з лідерології [4].

Для відбору найбільш значущих педагогічних умов виховання адаптивного стилю лідерства у студентів училищ культури і мистецтва нами застосовано метод експертного оцінювання. Сутність цього методу полягає в апріорному ранговому оцінюванні певної педагогічної умови виховання адаптивного стилю лідерства у студентів училищ культури і мистецтва за шкалою «дуже важлива» – «важлива» – «неважлива», а також передбачався варіант відповіді «не знаю». У ролі експертів були педагогічні працівники училищ культури і мистецтва та фахівці в галузі лідерології Усього було залучено до експертного оцінювання 23 педагогічні працівники, а також 6 фахівців у галузі лідерології. Експертне оцінювання здійснювалося письмово.

У результаті нами виділено три найбільш важливі, з погляду експертів, педагогічні

умови виховання адаптивного стилю лідерства у студентів училищ культури і мистецтва: 1) формування готовності суб'єктів освітнього процесу училищ культури і мистецтва до виховання у студентів адаптивного стилю лідерства; 2) наповнення виховних заходів, програм навчальних дисциплін українознавчим, національнокультурним і патріотичним змістом, що підкреслює визначальну роль лідера в державотворчому й культуротворчому процесах; 3) створення виховних ситуацій для апробації студентом училища культури і мистецтва різних лідерських стилів з позиції керівника художнього колективу.

Перша педагогічна умова – формування готовності суб'єктів освітнього процесу училищ культури і мистецтва до виховання у студентів адаптивного стилю лідерства – забезпечувалась на першому пропедевтичному етапі операційно-діяльнісного компоненту методики виховання адаптивного стилю лідерства у студентів училищ культури і мистецтва. Робота із забезпечення означеної педагогічної умови здійснювалась із широким колом суб'єктів виховної роботи, переважно педагогічних працівників і студентів. Серед педагогічних працівників за посадами налагоджено співпрацю з викладачами, кураторами, вихователями, концертмейстерами, головами циклових комісії, завідувачами відділень, заступниками директорів, директорами училищ, де функціонували експериментальні групи. Така співпраця стосувалась забезпечення готовності згаданих суб'єктів освітнього процесу до виховання адаптивного стилю лідерства студентів училищ культури і мистецтва.

Готовність зазначених нами вище суб'єктів освітнього процесу включала психологічний і методичний компоненти. Психологічний компонент полягає в усвідомленні педагогічними працівниками значущості адаптивного стилю лідерства для подальшої професійної діяльності студентів, досягнення ними успіхів та утвердження на відповідних посадах, для національнокультурного відродження України, збереження і примноження її культурних і мистецьких надбань. Методичний компонент передбачає оволодіння педагогічними працівниками знаннями, уміннями й навичками з використання, застосування методики виховання адаптивного стилю лідерства у студентів та методик діагностики рівня його вихованості.

Стосовно студентів училищ культури і мистецтва така готовність також включає два компоненти – психологічний (усвідомлення значущості адаптивного стилю, його цінності) та методичний (оволодіння прийомами самовиховання адаптивного стилю лідерства). Забезпечення першої педагогічної умови на пропедевтичному етапі реалізації операційно-діяльнісного компоненту методики виховання адаптивного стилю лідерства у студентів училищ культури і мистецтва досягається через проведення для педагогічних працівників семінарів-нарад, щомісячних зборів кураторів, тренінгів з теорії і методики виховання адаптивного стилю лідерства у студентів; розповсюдження відповідних методичних посібників; розміщення на електронних ресурсах навчальних і методичних матеріалів щодо виховання адаптивного стилю лідерства студентів.

У той же час куратори, вихователі груп зі студентами на організаційно-виховних годинах проводять бесіди, дискусії, тренінги, в ході яких студенти засвоюють знання про наявні стилі лідерської поведінки, дізнаються про адаптивний стиль лідерства, засвоюють прийоми самовиховання адаптивного стилю лідерства, у студентів актуалізується мотив високих досягнень (за допомогою методів змагання, стимулювання та заохочення, методу прикладу лідерської поведінки). Так, в експериментальних групах проводились тематичні-виховні години, бесіди-поради «Як раціонально вчитися та досягати успіху в обраній діяльності, завоювати авторитет та визнання серед колег». Робота зі студентами експериментальних груп передбачала індивідуалізацію та диференціацію. З метою отримання інформації про студентів адміністрація й куратори проводили анкетування «Відкрий і пізнай самого себе». Проводились кураторські і класні години з таких тем: «Культура поведінки та моральні норми в побуті студентів»; «Ким бути: лідером чи аутсайдером?»; «Чи знаю я закон?»; «Мої моральні принципи – відповідальність за свої

учинки та колег».

Важливою формою забезпечення першої педагогічної умови щодо формування готовності до самовиховання адаптивного стилю лідерства у студентів училищ культури і мистецтва були тренінгові навчання за принципом «рівний-рівному» та різновікові загони, коли старші студенти діляться із молодшими секретами успіху, досвідом професійного самовиховання та самовиховання адаптивного стилю лідерства. Під час проходження педагогічної практики студентів IV курсу філософського факультету Одеського національного університету імені І.І. Мечникова для студентів експериментальних груп практикантами проводились лекції та семінарські заняття з дисциплін «Лідерологія», «Основи філософських знань», виховні години з тем «Соціологія релігії: лідерство у церковному русі, релігії та духовному житті», «Культурна діяльність І. Мазепи», тренінги з тайм-менеджменту та інше.

На етапі орієнтації студентів на відповідні ідеали й цінності забезпечувалась реалізація другої педагогічної умови – наповнення виховних заходів, програм навчальних дисциплін українознавчим, національно-культурним і патріотичним змістом, що підкреслює визначальну роль лідера у державотворчому та культуротворчому процесах. На цьому етапі забезпечувався перегляд зі студентами експериментальних груп, з наступним їх обговоренням, аналізом, художніх і документальних фільмів про лідерів, героїв національної історії, культурних діячів, композиторів, меценатів («Брати. Остання сповідь», «Іван Сила», «Незламна», «Нескорений», «Плем'я», «Пропала грамота», «Поводир», «Помаранчеве небо», «Тарас Бульба», «Українська рапсодія», «Мій тато композитор», «Обрані часом», «Дворянин Микола Лисенко», «Віктор Косенко. Життя і творчість», «Десять кращих композиторів», «Композитор Богдан Янівський (фільм-реквієм)», «Одержимість», «Якутовичі», «Бойчук і бойчукізм», «Брати Нарбути» та інші). Водночас пропагувались національно-патріотичні й культурні, власне лідерські цінності через проведення для студентів експериментальних груп кураторських (класних) годин.

Для забезпечення другої педагогічної умови проводились такі наукові конференції: «Українська національна революція – боротьба за національне відродження державності України», у ході якої було показано роль лідерів у національно-визвольному русі України; «Українська академічна музика у творах А.Веделя»; «Небесна Сотня Воїнів Майдану». Доречною формою роботи щодо популяризації цінностей лідерства є зустрічі з відомими людьми – лідерами в галузі культури і мистецтва. Зі студентами експериментальних груп було проведено творчу зустріч з народною артисткою України, видатним українським композитором, педагогом, лауреатом мистецької премії «Київ імені А. Веделя» Л. Дичко, зустрічі з волонтерами, учасниками АТО, відомими культурними діячами України та Одещини.

Окремим напрямком роботи щодо забезпечення другої педагогічної умови було виховне навчання. Викладачі та куратори експериментальних академічних груп брали участь у всеукраїнських нарадах-тренінгах «Виховання адаптивного стилю лідерства при викладанні філологічних дисциплін як засіб підвищення комунікативної соціальної та лідерської компетентності студентів». Програми дисциплін навчальних планів студентів експериментальних груп насичувались фактами про цінність лідерства в культурно-мистецькому житті України. Здійснювався вплив на студента за допомогою художнього образу з використанням засобів мистецтва.

На третьому – діяльнісно-рефлексивному етапі операційно-діяльнісного компоненту методики виховання адаптивного стилю лідерства у студентів училищ культури і мистецтва – реалізувалась третя педагогічна умова, коли студенти залучались до різних видів діяльності з позиції керівника художнього колективу та апробували різні стилі лідерства, залучались до виконання громадських доручень і діяльності органів студентського самоврядування, клубів за інтересами, гуртків, художніх і мистецьких студій. Студенти училищ культури і мистецтва допомагали почергово концертмейстерам, головам предметних комісій, керівникам хорів і мистецьких студій,

директору та його заступникам у плануванні та організації діяльності їх колективів, проведенні концертів, творчих вечорів. Крім того, студенти під час практичного навчання фрагментарно включались в управлінську роботу провідних колективів регіону.

За окремим планом проводились різні заходи активом студентського самоврядування. Щотижня проводились засідання студентських рад, що приділяли увагу розвитку лідерських якостей, організаторських і комунікативних навичок своїх членів, випускали стінгазети «Адаптивність лідера: приклади історії і сучасності». Органами студентського самоврядування в училищах, де функціонували експериментальні групи, організовано проводились різні культурно-масові заходи. Студенти долучались до виступів на наукових конференціях. Дієвими щодо виховання адаптивного стилю лідерства у студентів училищ культури і мистецтва були форми і методи стимулювання лідерської поведінки (змагання, ігри, мистецькі фестивалі).

Отже, для відбору найбільш значущих педагогічних умов виховання адаптивного стилю лідерства студентів училищ культури і мистецтва нами застосовано метод експертної оцінки. У результаті виділено три найбільш важливі, з погляду експертів, педагогічні умови виховання адаптивного стилю лідерства у студентів училищ культури і мистецтва, а саме: 1) формування готовності суб'єктів освітнього процесу училищ культури і мистецтва до виховання у студентів адаптивного стилю лідерства (забезпечення психологічної і методичної готовності викладачів, класних керівників та студентів до виховання і самовиховання адаптивного стилю у студентів училищ культури і мистецтва); 2) наповнення виховних заходів, програм навчальних дисциплін українознавчим, національнокультурним і патріотичним змістом, що підкреслює визначальну роль лідера в державотворчому і культуротворчому процесах (виховне навчання та різноманітні форми, методи роботи зі студентами експериментальних груп із виховання цінностей адаптивного стилю лідерства); 3) створення виховних ситуацій для апробації студентом училища культури і мистецтва різних лідерських стилів з позиції керівника художнього колективу (включення студентів до різних видів соціальнокорисної та культурно-мистецької діяльності з позиції лідера з подальшою апробацією різних стилів лідерства).

Перспективи подальших досліджень можуть бути у площині експериментальної перевірки педагогічних умов виховання адаптивного стилю лідерства у студентів училищ культури і мистецтва

Література:

1. Буряк Т. П. Сучасні підходи до лідерства. Київ: Наукова думка, 2009. 200 с.
2. Мараховська Н. В. Педагогічні умови формування лідерських якостей майбутніх учителів у процесі навчання дисциплін гуманітарного циклу: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків, 2009. 254 с.
3. Позняков А. П. Формирование управленческой культуры будущего специалиста социальной работы в вузе: автореф. дисс. ... д-ра пед. наук : 13.00.08 / Тамбовский гос. ун-т им. Г. Р. Державина. Тамбов, 2007. 39 с.
4. Сопівник Р. В. Модель формування лідерських якостей студентів аграрних ВНЗ. *Збірник наукових праць: Педагогічна освіта: Теорія і практика*. 2012. Вип. 11. С. 91-96.
5. Ягоднікова В. В. Формування лідерських якостей старшокласників в особистісно орієнтованому виховному процесі загальноосвітньої школи: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07 / Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. Луганськ, 2006. 25 с.

Бортникова А. В.

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ ВОСПИТАНИЯ АДАПТИВНОГО СТИЛЯ ЛИДЕРСТВА У СТУДЕНТОВ УЧИЛИЩА КУЛЬТУРЫ И ИСКУССТВ

В статье выделяются педагогические условия воспитания лидерского стиля у студентов училищ культуры и искусства: формирование готовности субъектов образовательного процесса училищ культуры и искусств к воспитанию у студентов адаптивного стиля лидерства;

наполнение воспитательных мероприятий, программ учебных дисциплин украиноведческим, национальнокультурным и патриотическим содержанием, подчеркивается определяющая роль лидера в государственно- и культуротворческом процессах; создание воспитывающих ситуаций для апробации студентами училища культуры и искусства различных лидерских стилей с позиции руководителя художественного коллектива. Раскрывается содержание и пути реализации педагогических условий воспитания адаптивного стиля лидерства у студентов училищ культуры и искусства.

Ключевые слова: педагогические условия, адаптивный стиль лидерства, студенты училищ культуры и искусства, лидер, лидерство, культура, искусство, формы и методы воспитательной работы со студентами училищ культуры и искусства.

Bortnikova O. V.

PEDAGOGICAL CONDITIONS OF UPBRINGING OF THE ADAPTIVE
STYLE OF STUDENTS' LEADERSHIP OF THE COLLEGE OF CULTURE AND ARTS

Pedagogical conditions of the upbringing of the adaptive style of students' leadership of the college of culture and arts are found out in the article. The method of peer review is used.

As a result, three most important pedagogical conditions for the development of the adaptive style of students' leadership in the college of culture and arts are identified: 1) the formation of readiness of subjects of the educational process of the college of culture and arts to the upbringing of students of the adaptive style of leadership (providing psychological and methodical readiness of teachers, class leaders and students for the upbringing and self-education of students' adaptive style of the college of culture and arts); 2) the filling of educational activities, programs of educational disciplines with Ukrainian, national, cultural and patriotic content, underlines the defining role of the leader in the state and cultural processes (educating and various forms, methods of working with students of experimental groups for the development of values of adaptive leadership style); 3) creating bringing up situations for approbation by the student of the college of culture and arts of various leadership styles from the position of the head of the artistic collective (inclusion of students of the college of culture and arts to various types of socially useful, cultural and artistic activities in the leading position, followed by testing various leadership styles).

Key words: pedagogical conditions; the adaptive style of leadership; students of the college of culture and arts; leader; leadership; culture; arts; forms and methods of upbringing work with students of the college of culture and arts.

Рецензент: Слюсаренко Н.В.

УДК 378.4.016:02:930.25

Гузій І. С.*

**КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ІНТЕГРАТИВНОГО ПІДХОДУ
ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІНФОРМАЦІЙНОЇ,
БІБЛІОТЕЧНОЇ ТА АРХІВНОЇ СПРАВИ**

У статті розглядаються можливості використання інтегративного підходу до професійної освіти майбутніх фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи, аналізується сучасний стан навчання фахівців цих спеціальностей та низка аспектів оновлення змісту підготовки, пов'язаних із переструктуруванням навчальних планів і створенням нової інтегрованої спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Обґрунтовано концептуальні засади інтегративного підходу до професійної підготовки майбутніх фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи (мотивації, компетентності, фундаменталізації, креативності, комплексності, неперервності, створення освітнього середовища та створення відповідного науково-методичного забезпечення).

Ключові слова: концептуальні засади, інтегративний підхід, професійна підготовка, майбутні фахівці, інформаційна, бібліотечна та архівна справа.

*© Гузій І. С.